

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ 'ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ' τεύχος 3, Δεκέμβριος 2006

Συνέντευξη με την κα Ευγενία Κεφαλληναίου, Ειδική Γραμματέα Βιβλιοθηκών, Αρχείων και Εκπαιδευτικής Ραδιοτηλεόρασης, Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων στη συντάκτρια του περιοδικού Εύα Σεμερτζάκη.

Το ζήτημα των κτιριακών υποδομών της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος έρχεται συχνά στην επικαιρότητα, με αφορμές προσπάθειες για την επίλυσή του. Η τελευταία ανακοίνωση είναι ότι το Ίδρυμα Νιάρχου προτείνει την ανέγερση κτηρίου βιβλιοθήκης στους χώρους του παλιού Ιπποδρόμου στο Δέλτα Φαλήρου. Η κα Ε. Κεφαλληναίου, Ειδική Γραμματέας Βιβλιοθηκών, Αρχείων και Εκπαιδευτικής Ραδιοτηλεόρασης στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, είναι η πλέον αρμόδια να μας δώσει έγκυρες πληροφορίες για τα τεκταινόμενα.

Ε.Σ. Κυρία Κεφαλληναίου, πρόσφατα ανακοινώθηκε στον τύπο η πρόταση του Ιδρύματος Νιάρχου να ανεγείρει πολιτιστικό πάρκο στις εγκαταστάσεις του παλιού Ιπποδρόμου στο Δέλτα Φαλήρου, όπου θα περιλαμβάνεται η νέα Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος. Επειδή εσείς είσαστε η πλέον αρμόδια πηγή πληροφοριών, μπορείτε να μας πείτε πως προέκυψε η πρόταση αυτή;

κα Ε. Κεφαλληναίου. Προ πολλών ετών η Εθνική Βιβλιοθήκη στερείται απαραίτητων κτιριακών εγκαταστάσεων για να αναπτύξει τις υπηρεσίες που οφείλει να εκτελεί μια εθνική βιβλιοθήκη. Δηλαδή, να συγκεντρώνει, να επεξεργάζεται, να συντηρεί, να διαφυλάσσει και να διαθέτει στο κοινό την πνευματική παραγωγή της χώρας, το βιβλιακό υλικό που παράγεται στο εξωτερικό και αφορά στην Ελλάδα, τον πολιτισμό και τις παραδόσεις, όπως και έργα της παγκόσμιας πνευματικής παραγωγής. Επίσης, να λειτουργεί ως βιβλιογραφικό και πληροφοριακό κέντρο, ως εθνικό κέντρο παροχής οδηγιών και διαμόρφωσης βιβλιοθηκονομικών προτύπων, ως εθνικό κέντρο αριθμοδοτήσεων για βιβλία (ISBN), περιοδικά (ISSN) και μουσικά έργα (ISMN) και να συνεργάζεται σε εθνικό και διεθνές επίπεδο με άλλες βιβλιοθήκες. Να εκτελεί λειτουργίες, όπως ο διαδανεισμός, η ανταλλαγή υλικού, η ανάπτυξη εθνικού συλλογικού καταλόγου, να διοργανώνει πολιτιστικές εκδηλώσεις και να εκτελεί πλήθος άλλες δραστηριότητες.

Για να κάνει όλα αυτά, η ΕΒΕ έχει ανάγκη κτηρίων για τη στέγαση των συλλογών, οι οποίες εμπλουτίζονται συνεχώς με την υποχρεωτική κατάθεση τριών (3) αντιτύπων των ελληνικών εκδόσεων και με άλλους τρόπους που αναφέραμε ήδη. Ο χώρος όπου στεγάζεται σήμερα είναι πάρα πολύ περιορισμένος στο νεοκλασικό κτήριο της

δωρεάς Αδελφών Βαλλιάνου, και σε δύο παραρτήματα που έχει ενοικιάσει η Βιβλιοθήκη, συνολικής έκτασης 9.000 τ.μ. Μέρος των συλλογών είναι σήμερα αποθηκευμένο.

Απαραίτητη είναι επίσης η αύξηση του προσωπικού για τις ποικίλες δραστηριότητες της ΕΒΕ, για τις οποίες σύμφωνα με τα διεθνή μέτρα χρειάζονται τουλάχιστον 300 άτομα. Αντ' αυτών εργάζονται σήμερα μόνο 95 άτομα και στα τρία κτήρια. Αλλά η αύξηση σε προσωπικό συνεπάγεται αύξηση σε χώρο.

Λόγοι λοιπόν που επιβάλλουν την αναζήτηση νέων κτιριακών υποδομών είναι η σωστή ανάπτυξη των υπαρχουσών συλλογών, αλλά και συνεχής εμπλουτισμός τους, η ανάπτυξη νέων υπηρεσιών και το θέμα του προσωπικού.

Ε.Σ. Πώς προέκυψαν οι επαφές με το Ίδρυμα Νιάρχου;

κα Ε.Κεφαλληναίου. Το Ίδρυμα Νιάρχου ενδιαφέρεται να χρηματοδοτεί μικρά και μεγάλα έργα σε διάφορους τομείς, έργα κοινωνικής πρόνοιας, παιδείας, υγείας, τέχνης και πολιτισμού. Στα πλαίσια αυτά το ΥΠ.Ε.Π.Θ. αναζήτησε στο Ίδρυμα "Σταύρος Νιάρχος" το χορηγό που μπορούσε να συνδράμει στην ίδρυση ενός νέου κτηρίου της ΕΒΕ.

Ε.Σ. Είναι γνωστό ότι στο παρελθόν έχουν γίνει διάφορες προσπάθειες αναζήτησης χώρου μεταστέγασης της ΕΒΕ. Ωστόσο κάθε φορά ανεφύοντο εμπόδια για την υλοποίηση των σχεδίων. Μπορείτε να κάνετε μια σύντομη ιστορική αναδρομή στα σχέδια αυτά;

κα Ε.Κεφαλληναίου. Κατά τα έτη 1995-1996 το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο είχε προτείνει να προσφέρει μια έκταση περίπου 30 στρεμμάτων στην Πολυτεχνειούπολη Ζωγράφου για την ανέγερση κτηρίου Εθνικής Βιβλιοθήκης. Η πρόταση είχε δημοσιοποιηθεί από τον τότε Υπουργό Παιδείας. Για λόγους όμως, άγνωστους σε μένα, το σχέδιο ματαιώθηκε. Το 2000 δημοσιεύτηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως η προσφορά από το Πανεπιστήμιο Αθηνών οικοπέδου έκτασης 51 στρεμμάτων στην Πανεπιστημιούπολη Ζωγράφου. Και αυτή όμως η πρόταση είχε την ίδια τύχη, για άγνωστους πάλι, σε μένα, λόγους.

Σήμερα υπάρχει η πρόταση του Ιδρύματος "Σταύρος Νιάρχος" για την ανέγερση του νέου κτηρίου της ΕΒΕ μαζί με την Εθνική Λυρική Σκηνή και το Πολιτιστικό και Εκπαιδευτικό Πάρκο στο Δέλτα Φαλήρου, στο χώρο του πρώην Ιπποδρόμου, που πρόσφατα δημοσιοποίησε, αλλά δεν έχει ολοκληρωθεί, διότι θα προηγηθεί η εκπόνηση προκαταρκτικής μελέτης, που είναι σε εξέλιξη.

Ε.Σ. Τί περιλαμβάνει το νέο σχέδιο μεταστέγασης της ΕΒΕ;

κα Ε.Κεφαλληναίου. Δεν έχει γίνει κανένας προγραμματισμός για μεταστέγαση σε άλλο κτήριο της ΕΒΕ. Είναι πολύ νωρίς.

Ε.Σ. Θα υπάρξει συνεργασία του Ιδρύματος με το Υπουργείο Παιδείας για το νέο κτήριο;

κα Ε.Κεφαλληναίου. Όπως προαναφέρθηκε, θα προηγηθεί εκπόνηση προκαταρκτικής μελέτης, λόγω του μεγέθους του έργου και των πόρων που απαιτούνται, κατά τη διάρκεια της οποίας θα εξεταστούν πολλοί παράγοντες. Αν ζητηθούν στοιχεία από το Υπουργείο Παιδείας, νομίζω ότι θα δοθούν. Ήδη συνεργαζόμαστε ως Υπουργείο με το Ίδρυμα, επειδή έχει κάνει άλλες προσφορές σε υπηρεσίες μας, όπως είναι τα Αρχεία.

Ε.Σ. Εφόσον υλοποιηθεί το σχέδιο ανέγερσης του κτηρίου, ποιά προβλέπετε ότι θα είναι τα νεωτερικά και ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του, ώστε να το καταστήσουν διακριτό και επιφανές ως κτήριο της μεγαλύτερης βιβλιοθήκης της χώρας;

κα Ε.Κεφαλληναίου. Η Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος σε ένα νέο μεγάλο κτήριο θα πρέπει να αναπτύξει πολλές νέες υπηρεσίες, όπως έχουν κάνει οι ομόλογές της των ανεπτυγμένων χωρών, π.χ. η British Library, η Bibliothèque Nationale de France και άλλες ευρωπαϊκές εθνικές βιβλιοθήκες. Σίγουρα θα πρέπει να αποτελέσει κέντρο διάχυσης της γνώσης και των πληροφοριών της ελληνικής πνευματικής παραγωγής, αλλά και της παγκόσμιας πνευματικής παραγωγής, με τη βοήθεια της νέας τεχνολογίας.

Ε.Σ. Πέρα από τις ενέργειες για την ανέγερση του νέου κτηρίου της ΕΒΕ, μπορείτε να μας πείτε ποιά άλλα έργα ή δραστηριότητες προωθεί η Ειδική Γραμματεία στους τομείς των βιβλιοθηκών και των αρχείων;

κα Ε.Κεφαλληναίου. Μέσα από τα δύο (2) μεγάλα κοινοτικά προγράμματα, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΕΠΕΑΕΚ II) και την Κοινωνία της Πληροφορίας, επιχειρείται ο εκσυγχρονισμός των βιβλιοθηκών, των αρχείων και της εκπαιδευτικής ραδιοτηλεόρασης:

Προγράμματα σε εξέλιξη για την ΕΒΕ είναι:

- ♦ Μετατροπή σε ηλεκτρονική μορφή των έντυπων και χειρόγραφων καταλόγων. Αυτό το έργο νομίζω ότι εντός του προσεχούς εξαμήνου θα έχει ολοκληρωθεί. Γίνεται αναδρομική καταλογογράφηση με συμπλήρωση νέων στοιχείων, όσο είναι δυνατόν.

- ◆ Έχει γίνει μικροφωτογράφιση εφημερίδων, ορισμένες από τις οποίες έχουν ψηφιοποιηθεί. Έχει ολοκληρωθεί διαγωνισμός και σύντομα θα ξεκινήσει έργο περαιτέρω ψηφιοποίησης έντυπου και χειρόγραφου υλικού.
- ◆ Γίνεται απογραφή και καταλογογράφηση της συλλογής των περιοδικών της ΕΒΕ, σε όσα δεν έχουν τύχει βιβλιοθηκονομικής επεξεργασίας, για να ακολουθήσει η ψηφιοποίησή τους.

Ως προς τις δημόσιες βιβλιοθήκες, που αριθμούν 45 σε ολόκληρη τη χώρα, υπάρχουν πολλά προγράμματα σε εξέλιξη, μέσα από τα παραπάνω κοινοτικά προγράμματα.

- ◆ Έχει χρηματοδοτηθεί το έργο «Κινητές Βιβλιοθήκες», οι οποίες περιτρέχουν όλη τη χώρα και εκτελούν δανεισμό σε 2.000 δανειστικά κέντρα, σχολεία και απομακρυσμένες περιοχές.
- ◆ Ένα μεγάλο έργο είναι η ψηφιοποίηση του υλικού όλων των δημόσιων βιβλιοθηκών. Ο σχετικός διαγωνισμός βρίσκεται σε εξέλιξη, με βάση συγκεκριμένα κριτήρια επιλογής υλικού προς ψηφιοποίηση.
- ◆ Με άλλο έργο η Εθνική Βιβλιοθήκη και όλες οι δημόσιες βιβλιοθήκες θα αποκτήσουν ηλεκτρονικό εξοπλισμό για άτομα με ειδικές ανάγκες.
- ◆ Στις δημόσιες βιβλιοθήκες έχουν εγκατασταθεί Κέντρα Πληροφόρησης, που εξυπηρετούν τους χρήστες και επιτόπου και μέσω διαδικτύου.
- ◆ Έχει δημιουργηθεί μια πύλη για τη φιλοξενία ιστοσελίδων των δημόσιων βιβλιοθηκών από τη Δημόσια Βιβλιοθήκη της Βέροιας (<http://www.infolibraries.gr>).
- ◆ Κτήρια. Στην Εθνική Βιβλιοθήκη διενεργείται αυτές τις ημέρες με συγχρηματοδότηση του ΕΠΕΑΕΚ διαγωνισμός για την απόκτηση κτηρίου από την ΕΒΕ που θα αποτελέσει μία μεσοπρόθεσμη λύση του προβλήματος χώρου, ώσπου να αποκτήσει νέο κτήριο. Επειδή οι βιβλιοθήκες και τα αρχεία συνήθως στεγάζονται σε παλαιά κτήρια, που είναι διατηρητέα και δύσκολα μπορούν να αξιοποιηθούν, καταβάλλεται προσπάθεια ανέγερσης νέων κτηρίων. Ενδεικτικά αναφέρω ότι έχει ολοκληρωθεί το τριώροφο κτήριο της Δημόσιας Κεντρικής Βιβλιοθήκης Σερρών. Βρίσκεται σε εξέλιξη και σύντομα θα τελειώσει το κτήριο της Δημόσιας Κεντρικής Βιβλιοθήκης Λάρισας, ενώ έχει προγραμματιστεί ανέγερση κτηρίου για τη Δημόσια Βιβλιοθήκη Μολάων, τη Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ρεθύμνου κ.λ.π. Στην παραχώρηση συνήθως διατηρητέων κτηρίων έχουμε την υποστήριξη των δήμων.

- ◆ Παράλληλα επιχειρείται ο εκσυγχρονισμός των Γενικών Αρχείων του Κράτους με έργα ψηφιοποίησης του αρχειακού υλικού όλων των ΓΑΚ, τα οποία ανέρχονται σε 64 υπηρεσίες στη χώρα.
- ◆ Το ίδιο γίνεται με την Εκπαιδευτική Ραδιοτηλεόραση, που θα εκσυγχρονιστεί εκ βάθρων με τη βοήθεια της νέας τεχνολογίας. Έχει ήδη εγκριθεί από την Κοινωνία της Πληροφορίας έργο μελέτης αναδιοργάνωσής της.
- ◆ Με τη συνεργασία του Ινστιτούτου Επιμόρφωσης κατά τη διετία 2005-2006 διοργανώθηκαν σειρές επιμορφωτικών δράσεων, με έμφαση στη χρήση της νέας τεχνολογίας, την ψηφιοποίηση υλικού και τις ψηφιακές βιβλιοθήκες, στην προστασία του υλικού, στη χρήση βιβλιοθηκονομικών και αρχειονομικών προτύπων και εργαλείων, καθώς και στην ανάπτυξη νέων υπηρεσιών από τις βιβλιοθήκες και τα αρχεία. Τις επιμορφωτικές αυτές δράσεις παρακολούθησαν περισσότεροι από 300 επιμορφούμενοι από την Εθνική Βιβλιοθήκη, τις δημόσιες και δημοτικές βιβλιοθήκες και τα ΓΑΚ. Τα προγράμματα επιμόρφωσης θα συνεχιστούν και στο 2007.

Ε.Σ. Πρόσφατα απευθύνετε χαιρετισμό στην ημερίδα που έγινε στη Δημόσια Βιβλιοθήκη της Λιβαδειάς για τους συλλογικούς καταλόγους και τα πρότυπα εργαλεία για την υλοποίησή τους. Ποιοί είναι οι στόχοι της Ειδικής Γραμματείας στο θέμα της οργάνωσης των συλλογών των βιβλιοθηκών για τυχόν δημιουργία εθνικού συλλογικού καταλόγου;

κα Ε.Κεφαλληνιάου. Είναι ελπιδοφόρο το γεγονός ότι ακαδημαϊκές, δημόσιες και δημοτικές βιβλιοθήκες ασχολούνται σήμερα με τη δημιουργία θεματικών και τοπικών συλλογικών καταλόγων. Η επικοινωνία και ο συντονισμός των δράσεων όλων των φορέων έχει ιδιαίτερη σημασία. Αυτό το θεωρώ πολύ σημαντικό ως βάση για τη δημιουργία ενός εθνικού συλλογικού καταλόγου, μετά την επίλυση των ποικίλων προβλημάτων που παρουσιάζει η υλοποίησή τους.

Ε.Σ. Τί θα είχατε να προτείνετε στις βιβλιοθήκες για να συνεργαστούν σε θέματα εφικτά και υλοποιήσιμα, δεδομένης της οικονομικής στενότητας που αντιμετωπίζουν;

κα Ε.Κεφαλληνιάου. Στο πλαίσιο των οικονομικών δυσκολιών που αντιμετωπίζουν οι βιβλιοθήκες, θα ήταν καλό να αναπτυχθούν θεματικοί και τοπικοί συλλογικοί κατάλογοι, ώστε πολύ πιο σύντομα να φτάσουμε στην ολοκλήρωση ενός εθνικού συλλογικού καταλόγου, που εξασφαλίζει φειδώ χρόνου, κόπου και χρημάτων. Ο

συλλογικός κατάλογος θα είναι ένα από τα σημαντικότερα έργα για την επιστήμη, την έρευνα, την πληροφόρηση σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Θα αποτελέσει προϋπόθεση για το διαδανεισμό και θα βοηθήσει τη συνεργασία των βιβλιοθηκών σε όλα τα επίπεδα.

Ε.Σ. Ποιός αναλαμβάνει την οργάνωση των συλλογών, ποιά η απαιτούμενη τεχνική υποδομή και πώς θα συμμετέχουν οι βιβλιοθήκες σε αυτόν;

κα Ε.Κεφαλληναίου. Ακόμα δεν έχει γίνει αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των διαφόρων συλλογικών καταλόγων. Σε επόμενη φάση θα ακολουθήσει κάποιος σχεδιασμός για την τελική αξιοποίησή τους. Σίγουρα θα είναι συλλογική η ευθύνη του σχεδιασμού του εθνικού συλλογικού καταλόγου.

Ε.Σ. Προβλέπετε να διατεθούν χρήματα για τις βιβλιοθήκες και τα αρχεία από το Δ' ΚΠΣ;

κα Ε.Κεφαλληναίου. Από τις πληροφορίες που έχω, θα διατεθούν οπωσδήποτε χρήματα. Εξάλλου η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει θέσει στις προτεραιότητές της τις βιβλιοθήκες και τα αρχεία ως φορείς της εθνικής και ευρωπαϊκής πνευματικής κληρονομιάς, ως πηγές, πυλώνες και διαχειριστές της γνώσης και των πληροφοριών στη σημερινή εποχή της παγκοσμιοποίησης.

Ε.Σ. Πώς σκοπεύετε να χρησιμοποιήσετε την ενίσχυση από τα κοινοτικά προγράμματα;

Κα Ε. Κεφαλληναίου. Με την ενίσχυση του Δ' ΚΠΣ προσβλέπουμε στην περαιτέρω ανάπτυξη και τον εκσυγχρονισμό των βιβλιοθηκών, των ΓΑΚ και της Εκπαιδευτικής Ραδιοτηλεόρασης. Οι σημαντικότεροι άξονες των προτάσεών μας στο Δ' ΚΠΣ αφορούν στη συνέχιση των ήδη υπαρχόντων έργων, όπως είναι η επέκταση του θεσμού των κινητών βιβλιοθηκών σ' όλες τις δημόσιες βιβλιοθήκες, η συνέχιση της ψηφιοποίησης του βιβλιακού και αρχειακού υλικού των βιβλιοθηκών και αρχείων και η δημιουργία, διαχείριση και διάθεση του οριζόντιου ψηφιακού περιεχομένου, ο εκσυγχρονισμός της Εκπαιδευτικής Ραδιοτηλεόρασης, η ανάπτυξη νέων υπηρεσιών, η υποστήριξη συνεργασιών και δικτύων βιβλιοθηκών και αρχείων, η ηλεκτρονική επεξεργασία του συνολικού υλικού των βιβλιοθηκών και αρχείων, η επιμόρφωση του προσωπικού κ.λ.π.

Ε.Σ. Κυρία Κεφαλληναίου, σας ευχαριστώ για τις ελπιδοφόρες και ενδιαφέρουσες πληροφορίες που μας δώσατε και εύχομαι σύντομα να βρεθούμε στα εγκαίνια του νέου κτηρίου της Εθνικής Βιβλιοθήκης, που θα είναι από τα σημαντικότερα γεγονότα στην πνευματική και πολιτιστική ζωή της χώρας μας.

κα Ε.Κεφαλληναίου. Και εγώ σας ευχαριστώ.